

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у липні-серпні 2016 р.

Укладач:

***Годецька Т. І.**
науковий співробітник відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

У липні-серпні 2016 р. національними засобами масової інформації було оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ВІДМІННИК ОСВІТИ

За матеріалами:

- тижневика *Освіта* № 27-28 від 6-13 липня 2016 р., с.7;
- офіційного веб-сайту Верховної Ради України:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0389-12>;
- веб-сайту Інституту модернізації змісту освіти:
<http://www.imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/vseukrayinskiy-konkurs-studentskih-naukovih-robot-z-prirodnichih-tehnichnih-ta-gumanitarnih-nauk/>

Міністерство освіти і науки України відповідно до статті 54 Закону України «Про вищу освіту», статті 39 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» в 2012 році запровадило щорічний Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук. Проведення цього конкурсу дозволило виявляти та підтримувати обдаровану молодь в її прагненні до наукової творчості, активізувати науково-дослідну роботу студентів у вищих навчальних закладах. Але, на думку науковців, другий тур Конкурсу, що проводиться у базових ВНЗ, потребує поліпшення роботи. Також науковцями було наголошено на необхідність того, щоб рецензент студентської наукової роботи був належно фахово підготовленим, досконало знав свій напрям відповідної галузі науки, який викладає студентам. До того ж рецензент має бути людиною чесною, сумлінною, добросеречною, незлою, незаздрісною, невисоко мірною.

Пропонується визнати рівнозначним для наукового керівника, студентами якого виконано п'ять наукових робіт, відзначених дипломами переможців, підготовці одного аспіранта до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Це має стати особливо суттєвим стимулом для науковців тих ВНЗ, в яких немає власної аспірантури.

Для отримання знаку МОН України «Відмінник освіти» необхідно не менше як п'ять наукових робіт, відзначених дипломами переможців. Автори запропонували знизити цю вимогу до трьох наукових робіт. Також установлення двох і більше нагород для керівників студентської науково-дослідницької роботи сприятиме суттєвій активізації, пожвавленню дослідницьких зусиль молодих талантів.

НОВИЙ, 2016-2017, НАВЧАЛЬНИЙ РІК

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 32 від 15 серпня
2016 р., с. 10;

- офіційного веб-сайту НАПН України:
http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/997/,
<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1004/>

Президент НАПН України *Василь Кремень* наголошує, що наступний навчальний рік має бути позначений суттєвим доробком освітян України і всіх тих, хто опікується, підтримує і керує цією надзвичайно важливою сферою.

В. Г. Кремень зазначає, що освітяни чекають на поліпшення рівня їх життя та матеріально-технічної бази навчального процесу. Тут великі надії – на уряд. Але й самим освітянам потрібно уважно проаналізувати, наскільки ефективно використовуються кошти. У нас викривлене співвідношення коштів, що виділяються на шкільну й університетську освіту. Якщо в Європі їх більше отримує школа, то в Україні – університети. Треба подивитися на мережу вишів – зовсім не раціонально мати в невеликих містах по три-п'ять дрібних університетів. Об'єднавши їх, можна було б створити сучасні регіональні центри освіти, науки і культури, із потужними педагогічними і науковими школами, які б оперативно реагували на потреби регіону і суттєво підвищили якість підготовки фахівців. До того ж вдалося б суттєво зекономити кошти. Часто надто «щедрим» є у нас і співвідношення між кількістю педагогів і студентів. Це, зокрема, веде й до перевантаження студентів аудиторними заняттями, що суперечить новітнім тенденціям розвитку вищої освіти й негативно позначається на формуванні сучасних компетентностей фахівця.

Президент звертає увагу на те, що нам треба готуватися до нової освіти, з 12-річним терміном навчання. Головна її особливість: після закінчення 9-річної основної школи учень обирає подальшу траєкторію свого навчання – чи в ліцеї (академічного або професійного спрямування), чи у професійному коледжі. У будь-якому разі молода людина отримає профільну освіту у відповідності до своїх уподобань, а у професійному навчальному закладі – ще й професію. На жаль, перехід до такої школи зупинений у 2010 році. Але світовий досвід свідчить, що ми не витримаємо конкуренції, залишившись у рамках старої школи.

Василь Григорович також привітав всіх з новим навчальним роком і побажав міцного здоров'я, миру та злагоди, творчого натхнення і великих успіхів у справі навчання і виховання, нових звершень на благо України та її майбутнього.

ПРО НОВУ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 33-34 від 22 серпня 2016 р., с. 4-5;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>;

-освітнього порталу «Педагогічна преса»:

<http://pedpresa.ua/166254-serpneva-narada-pro-navchalnyj-rik-i-novu-ukrayinsku-shkolu.html>

Проект Концепції нової української школи презентували під час конференції «Про підсумки розвитку дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти у 2015/2016 навчальному році та завдання на 2016/2017 навчальний рік», що відбулась у Будинку уряду.

Лілія Гриневич наголосила, що якщо ми хочемо справжню реформу освіти, то нам потрібна реформа змісту і орієнтація на нові результати, які необхідні людині у XXI столітті.

Формула нової школи, яка представлена у проекті, складається з 8 ключових компонентів.

Перший компонент – новий зміст освіти, заснований на формуванні необхідних для успішної самореалізації в суспільстві компетентностей.

Компетентність – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну або подальшу навчальну діяльність.

Так це поняття сформульоване у проекті базового закону.

Автори проекту виділили 10 ключових компетентностей:

- спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами;
- спілкування іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентність у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння навчатись упродовж життя;

- соціальні і громадянські компетентності;
- підприємливість;
- загальнокультурна грамотність;
- екологічна грамотність і здоровий спосіб життя.

Через ці компетентності проходять наскрізні вміння: вміння читати і розуміти прочитане, вміння висловлювати думку усно і письмово, критичне мислення і здатність логічно обґрунтовувати позицію, ініціативність, творчість, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність до співпраці в команді.

Другий компонент – умотивований учитель, який має свободу творчості і професійно розвивається.

Третій компонент – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві учня, учителя і батьків.

Четвертий компонент – наскрізний процес виховання, який формує цінності.

П'ятий компонент – децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.

Шостий компонент – справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

Сьомий компонент – нова структура школи, що дасть змогу засвоїти новий зміст навчання і набути компетентності для життя.

Реформа передбачає суттєву зміну структури середньої школи, щоб максимально урахувати фізичні, психологічні, розумові здібності дитини кожної вікової групи. Законопроект «Про освіту» передбачає три рівні повної загальної середньої освіти: початкова освіта (4 роки), базова середня (5 років), та профільна середня (3 роки), яка здобувається в ліцеї або закладах професійної освіти залежно від обраної учнем освітньої траєкторії.

Восьмий компонент – орієнтація на потреби учня в освітньому процесі і дитиноцентризм. Усе життя нової школи, як зауважують автори, повинно бути організованим за моделлю поваги до прав людини, демократії.

Міністр зауважує, що у нас є школи, які працюють за такими принципами, але наше основне завдання – щоб ми могли дати кожній дитині доступ до якісної освіти.

ПОДОЛАННЯ ПЛАГІАТУ СПРИЯТИМЕ ПІДВИЩЕННЮ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 30 від 01 серпня 2016 р., с. 6-7;
- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/interview/2016/08/01/interv%E2%80%99yu-pershogo-zastupnika-ministra-osviti-i-nauki-2/>

Пропозицію Міністерства освіти і науки України щодо створення Національного репозитарію академічних текстів підтримав Кабінет Міністрів України. Перший заступник міністра *Інна Совсун* наголосила, що перевіряти тексти на плагіат технічно не дуже складно. Ключова проблема – із чим порівнювати. Якщо не відповісти на це запитання, то навіть найкращі технічні рішення будуть нерезультативними. Ми усвідомили необхідність створення бази наукових текстів, з якими можна порівнювати нові роботи. Це усвідомлення стало поштовхом до створення Національного репозитарію академічних текстів, до цього процесу долучилися партнери, зокрема – «Майкрософт-Україна». У Польщі, до речі, такий репозитарій уже працює.

У репозитарії передусім повинні бути тексти дисертацій. Роботи, які захищалися після набуття чинності Закону «Про вищу освіту» і нині є доступними на сайтах університетів, автоматично потраплять до нього й будуть у вільному доступі. Дисертації, захищені до 2014 року, міститимуться у закритій частині, бо їх автори захищалися до того, як вступила в дію відповідна норма закону. Але із цими текстами теж можна буде здійснювати порівняння.

Доволі часто недобросовісні науковці копіюють цілі сторінки з наукових статей інших авторів. Тому важливим питанням є додавання до репозитарію текстів наукових журналів. Рівень доступу до них теж відрізнятиметься залежно від правил журналів – чи публікують вони свої статті онлайн.

Університети і наукові установи використовуватимуть Національний репозитарій академічних текстів безкоштовно.

